

Hoće li sve književne manifestacije u organizaciji Društva hrvatskih književnika, kao i Zagrebački književni razgovori, ove godine biti otkazani, ili ćete pronaći nekakav način mjesta i vrijeme za njihovo održavanje?

Nažalost, sve manifestacije ovise o promjeni stanja s epidemijom odnosno dopuštenja naših epidemiologa glede održavanja skupova gdje se može naći veći broj ljudi bez tzv. socijalne distance. Ukoliko dođe do promjene na bolje sve ćemo manifestacije sa zadovoljstvom održati na jesen. Ostale djelatnosti, kao što su objavljivanje knjiga i časopisa odvijat će se bez diskontinuiteta.

Kakva je Vaša vizija daljnjeg rada Društva i jeste li zadovoljni medijskom pozornošću, prati li se dostatno u medijima ono što radite, poduzimate? Financiraju li vas institucije dostatno?

Društvo hrvatskih književnika će opstati kao što je opstalo u svim teškim povijesnim trenucima. Moja vizija toga Društva je optimistična s uvjerenjem kako će u Hrvatskoj politička elita jednog dana shvatiti kako je književnost kraljeznica nacionalne samobitnosti. Političari dolaze i odlaze, a književnici ostaju. Političari su zamjenjivi, a književnici su nezamjenjivi.

Masmediji u Hrvatskoj pretežito su vezani uz političke stranke ili ideološke programe svojih vlasnika. Oni nas prešućuju na svoju sramotu. Kao primjer navodim šutnju, gotovo apsolutnu prema izdanjima naše *Male biblioteke*. Umjesto da se ta izdanja javno predstavljaju i slave ona se šutnjom žele pretvoriti u mrtvorodenčad. To nije slučajno već je to politički program. Financiranjem nisam zadovoljan. Osjećam se kao prosjak. Željeli bismo da nas Ministarstvo kulture financijski jednako tretira kao i filmaše. Oni proizvode promašene i skupe filmove često s protuhrvatskim i nemoralnim sadržajima, a da nitko ne postavlja pitanje tog projekta. DHK do sada nije objavilo niti jednu promašenu knjigu. *Sapientia sat!*

Koliko možete utjecati na prevođenje hrvatskih književnika na strane jezike i jeste li zadovoljni prijevodom koji se mogu prijaviti na EU fondove? Jeste li uspjeli uključiti kojeg pisca u te programe? Mislite li da bi se moglo više prevoditi hrvatske književnike klasike, i kako, kojim sredstvima i u okviru čega?

Veoma teško i složeno pitanje. Sve ovisi o Državi. Ako ona želi predstaviti hrvatsku književnost u svijetu, onda će to i ostvariti. Prvi su na potezu naši diplomati, a njima netko daje upute. Prevođenje je osjetljiv posao. Mi imamo primjere kako se neki autori protuhrvatskog sadržaja prevode „kao ljudi“ i predstavljaju svojim djelima Hrvatsku na potpuno pogrešan način. Najčešće tako da ju ocrnjuju. Država ništa u tome nije učinila. S druge strane imamo primjer književnika Anđelke Vuletića koji je uspio, bez pomoći državnih institucija, čak i guran u stranu, uspostaviti vezu s ozbiljnim ljudima u nekim zemljama i organizirati njihovom pomoći prevođenje svojih djela. To je bio pun pogodak jer je riječ o izvornom i odličnom književniku. Slično je učinila Željka Lovrenčić koja je svojim sjajnim prijevodom, podsjećam na jezik koji joj nije materinski, lansirala na veliki prostor španjolskoga govora poeziju Tomislava Marijana Bilosnića, poslije čega je krenula njegova svjetska karijera. Drugo je, kada politička stranka, ili stranački ministar potakne prevođenje nekoga od protuhrvatskih virtualnih zvijezda i onda javnosti obznanjuje kao veliki uspjeh: taj i taj je eto preveden na svjetske jezike. Treba pohvaliti i gospodina Borisa Perića koji je uspio prevesti „Balade Petrice Kerempuha“ na njemački jezik i prvi put predstaviti ovoga književnika u pravome svjetlu. Do njega, politika je objavila stotine Krležinih prijevoda ali bez željenog međunarodnog književnog odjeka.

Vješti ste i u komunikaciji, netipični i zanimljivi pa vodite i emisiju na Laudato TV, u kojoj ugošćujete i brojne književnike, ali i druge osobe iz hrvatske kulture. Raduje li Vas taj posao, znamo da Vašim gostima to puno znači, a Laudato TV i poduzetna i poslovna direktorica Ksenija Abramović zapravo rade čuda, s puno pozitivnih razmišljanja, puno vjere... tako da su u vrijeme korona virusa bili iznimno gledani, svojevršno utočište ljudima zatvorenima u domovima... Kako je došlo do te suradnje i osjećate li se na Laudato TV kao da ste doma?

Laudato televizija je pravo čudo. Ravnateljica Ksenija Abramović je pokazala kako se kreativnom upornošću, kršćanskim milosrdjem i osloncem na dobre suradnike može

ostvariti jedan skupi projekt kao što je televizija. Ova televizija nema državnu pomoć. Velike firme izbjegavaju na njoj reklamirati svoje proizvode. HBK ju drži postrance, ali ona se oslanja na gledatelje i njihovu ljubav. I doista u ovo vrijeme epidemije to je najgledanija TV kuća u Hrvatskoj. Pomogla je nebrojenom broju tužnih, prestrašenih, utučenih pa i bolesnih ljudi da nađu smiraj, vjeru i oslonac za buduću život.

Ja sam ponudio suradnju prije tri godine. Ravnateljica Abramović ju je prihvatila bez uvjeta. Emisija se zove „Susret u Riječi“, a meni je dana potpuna sloboda u biranju sugovornika. Cilj mi je bio, a već je i ostvaren, da naši vodeći ljudi od pera dođu na televiziju i ondje slobodno iznesu sve što žele unutar teme koju nameće njihovo djelo. Teme nisu isključivo konfesionalne kao što neki misle. U prvom planu su mi etika i estetika. Tako da npr. u emisiji su sudjelovali i kolege koji nisu vjernici ili su pripadnici drugog naroda. Bilo je bitno da se slažemo oko Riječi, oko te veličanstvene i bitne odlike našeg postojanja.

Pomalo sam umoran od rada jer nemam suradnika, nemam asistente i sličnu ekipu kao na velikim televizijama. Sam sam sa svojim sugovornikom, njegovim knjigama i stolicom na kojem su te knjige organizirane. To je pomalo pionirski, romantičan i prosvjetiteljski posao. No, mnogi moji sugovornici nikada ne bi bili na ovaj način predstavljeni javnosti. Neki su od njih u međuvremenu i preminuli. Bilo je za očekivati da će ovakve emisije otkupiti neka od državnih televizija, ali to se nije dogodilo. No, i pored toga pohvale mi stižu sa svih kontinenata. Ova epoha svemrežja čini čuda.

Intelektualno raznoliko djelujete pa molim Vas recite na kojim projektima, knjigama, događajima sada radite i radujete li se smirivanju ove zdravstvene ugroze, ovog novog vremena, koje nagrizava našu ustaljenu svijest i pomalo nas odvodi u neke druge dimenzije... No, to još uvijek ne znači da se ljudske emocije mijenjaju, one ostaju... Kako Vi doživljavate ta stanja i mislite li da je strah bio previše prisutan u našim životima u posljednja dva mjeseca. Strah od nepoznatog? I je li u svemu tome dobro da smo iskušavali svoju odgovornost prema drugima, prema bližnjima?

Ova epidemija ima i svoju spiritualnu dimenziju. Strah je postojao u vrijeme potresa, ali epidemija je u prvi plan stavila našu odgovornost, našu vjeru u medicinske stručnjake, u ministra Beroša i ostale suradnike iz Nacionalnog stožera, u medicinsku znanost koja će prije ili kasnije pronaći lijek. Epidemija je otkrila i nove kreativne potencijale, otkrila je novi oblik crkvenog zajedništva. Mise preko TV ekrana postale su dio stvarnosti. Njihov doživljaj je ispunjavao dušu vjernika. U kojoj smo mjeri ispunjavali odgovornost prema bližnjima, stvar je svakoga ponaosob. Ja sam ostao u jedinstvu sa svojim najbližima, a poglavito sa sinom i unucima. I to nas je obogaćivalo.

Jedan ste od idejnih začetnika Svjetskog festivala hrvatske književnosti, s kolegama Stjepanom Šešeljem, Božidarom Petračem, akademikima Ivanom Aralicom i Lukom Paljetkom, te dr. sc. Željkom Lovrenčić... i prošle je godine prvi put održan sjajno organiziran festival ove poezije Hrvata u susjednim zemljama. Ove godine, osim premalo dodijeljenih namjenskih sredstava imamo i korona virus... mislite li da će se ipak moći održati i jeste li razočarani malom financijskom dotacijom koju je dodijelio Ministarstvo kulture i Gradski ured za kulturu?

Rečeni Festival održan prošle godine ima povijesno značenje. Prvi put su svi, a baš svi istaknuti hrvatski književnici koji pripadaju autohtonim hrvatskim nacionalnim manjinama u europskim zemljama, došli u Zagreb i tri dana čitali svoje književne uratke, razmjenjivali svoja iskustava i slušali predavanja o književnosti Hrvata u dijaspori.

Ovogodišnji festival bio je zamišljen tako da se na njemu okupe hrvatski književnici koje svrstavamo pod neodgovarajući pojam dijaspore odnosno, kako bi Matoš rekao, *hrvatskoga rasuća*. Riječ je o hrvatskim neautohtonim manjinama u europskim i prekomorskim zemljama. Ne samo da sam razočaran nego sam i ljut zbog neadekvatne financijske podrške Ministarstva kulture i Grada. Očito je riječ o neobaviještenosti, kako drugačije razumjeti da školovani ljudi na ovako visokim političkim dužnostima ne shvaćaju što je to hrvatski kulturni prostor, što čini hrvatsku književnost kao cjeloviti izraz duha svih Hrvata? Smeta mi *agramocentizam*, smeta mi strančarenje, smeta mi neobrazovanost, smeta mi pomanjkanje povijesnih vizija...

Pitanja postavila, s Đurom Vidmarovićem razgovarala: Dubravka VIDAK

UZ 120. OBLJETNICU DRUŠTVA HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA

Čuvar materinskog jezika i hrvatske nacionalne samobitnosti

Društvo hrvatskih književnika trebalo je 22. travnja 2020. na svečan način obilježiti 120 godina svoga postojanja. Zbog epidemije korona virusa koji nas je pogodio u ožujku i neizvjesno je koliko će još dugo trajati, ova je svečanost morala biti odgođena za jesen, u nadi kako će do tada bolest biti savladana

Zbog povijesnih zasluga za nacionalnu književnost i kulturu 120. obljetnica DHK događaj je od velike važnosti, istovjetan osnivanju Matice hrvatske i HAZU. U DHK-u okupljali su se najznačajniji književnici našeg suvremenog vremena. Ono je bilo čuvar materinskog jezika i hrvatske nacionalne samobitnosti. Pa i onda kada su mu komunisti 1965. promijenili ime u Društvo književnika Hrvatske, kako bi mu oduzeli na etničku narodnosnu oznaku, ono je djelovalo kao hrvatsko i uvijek na braniku temeljnih vrijednosti nacionalnog opstanka.

Kao i većina hrvatskih kulturnih ustanova i udruga i Društvo hrvatskih književnika poteklo je iz Matice hrvatske. Naime, krajem 19. stoljeća u okviru Matice hrvatske djelovala je udruga pod nazivom *Društvo hrvatskih umjetnika* sa čuvenim slikarem Vlahom Bukovcem na čelu. Moramo spomenuti osobu koja je bila glavni pokretač u *Klubu hrvatskih književnika* – dr. Milivoja Dežmana. Uz njega javit će se niz drugih uglednika među kojima će u operativnom smislu biti najagilniji književnik i gradski senator Đuro Deželić.

Dne 25. lipnja 1898. u dvorani tadašnjeg hotela „Imperijal“ održan je sastanak Kluba na kojem je postignut i formalni dogovor o tome da se ide na osnivanje *Društva hrvatskih književnika* kao samostalne udruge. Klub je tada uputio poziv svim hrvatskim književnicima toga vremena da podrže ovaj prijedlog. Poneseni dobrim raspoloženjem neki članovi Kluba pripremili su i nacrt Pravila o radu budućega društva. S ovim pravilima složili su se već 27. lipnja, dakle za dva dana, Ivan vitez Trnski, Ljubo Babić Gjalski i Josip Šilović. Oni su izabrani da budu opunomoćenci s navedenog skupa i dat im je zadatak podnijeti prijedlog o osnivanju DHK zagrebačkom Gradskom poglavarstvu. Već 21. srpnja navedeni opunomoćenci prosljedili su dopis Zemaljskoj vladi na potpis pravila budućega društva. No, nije išlo sve kako se očekivalo. Nastupilo je vrijeme čekanja.

Iduće godine, tj. 29. lipnja 1899. održana je Glavna skupština Matice hrvatske. Vodstvo Matice hrvatske, vidjevši kako vlasti odugovlače prihvaćanje Pravila budućega DHK utemeljuje „Zakladu za podporu hrvatskih književnika i njihovih sirota“ sa svotom od 10.000 forinti. Književnicima je predloženo da toj glavnici dadu „životnu snagu i trajni razvitak“.

Vodstvo Matice hrvatske ide dalje i 6. listopada 1899. oformljuje odbor *Kluba hrvatskih književnika* u sastavu dr. Nikola Andrić, dr. Milivoj Dežman, dr. Stjepan Miletić, Mihovil Nikolić i Srđan Tucić, uz podršku Vlahe Bukovca predsjednika Društva hrvatskih umjetnika, Tadije Smičiklase predsjednika Matice hrvatske i Ivana Kostrenčića, tajnika MH. Između ostaloga odlučeno je da se formira izaslanstvo u sastavu književnik i gradski senator, Đuro Deželić i ugledni profesor, dr. Luka Marijanović sa zadatkom da se kod gradskih vlasti raspitaju za sudbinu podnesenih pravila budućega DHK. Nakon ove intervencije već 16. listopada navedeni književnici posjetili su odjelnog predstojnika za unutarnje poslove Zemaljske vlade, Ota pl. Krajcovicca Iločkoga i u neposrednom razgovoru zamolili ga za rješenje o potvrdi podnesenih Pravila. Već sutradan tj. 17. listopada 1899. službenim dopisom Vlada je uskratila potvrdu podnesenih Pravila, nakon čega 27. listopada i Gradsko poglavarstvo vraća prijedlog pravila kao „neprikladna za oblastno odobrenje“. Time je Matica hrvatska bila, odnosno njezin Odbor za osnivanje budućeg DHK, bila prinuđena napisati nova

Nastavak na 22. str.